

Tidligere generalsekretær i FN Ban Ki-moon taler da medlemslandene i verdensorganisasjonen signerte Parisavtalen. FOTO: MIKE SEGAR, REUTERS/NTB SCANPIX

USA trekker seg fra Parisavtalen, ifølge amerikanske medier.

Forsker: - Det beste som kan skje for klimakampen

VERDEN

CHRISTINA PLETTEN
KRISTOFFER RØNNEBERG
Oslo/New York

At USA trekker seg, er det beste som kunne ha hendt, sier den australske klimaforskeren Luke Kemp.

President Donald Trump vil trekke USA ut av Parisavtalen, meldte amerikanske medier i går. Presidenten skrev selv på Twitter at han vil kunngjøre sin avgjørelse «i løpet av noen få dager».

– Et USA som trekker seg fra Parisavtalen, er det beste som kunne skjedd for klimakampen, mener den australske klimaforskeren Luke Kemp ved Australian National University i Canberra.

Han påpeker at USA i så fall ikke lenger vil ha vetoret, og han mener de kan gjøre mer skade på innsiden enn utenfra.

– Utenfra kan de ikke lenger ha en mulighet til å forsøke å utvane forslag og stanse tiltak de er uenige i, sier Kemp til Aftenposten på telefon fra Australia.

Delstater gjør opprør

Samtidig vil effekten av en eventuell, amerikansk tilbaketrekning bli hemmet av at flere delstater – anført av California – allerede har fått på plass klimalover som ikke vil bli påvirket av hva den føderale staten velger å gjøre.

– Disse delstatene kan fortsette med det de allerede holder på med – det vil si å legge til rette for ren energi, innføre karbonskatt eller innføre strengere utslippskrav, sier Michael E. Mann, direktør ved Earth System Science Center ved Penn State University og anerkjent som en av USAs ledende klimaforskere, til Aftenposten.

Han legger til at det er snakk om et betydelig antall mennesker som omfattes av disse klimareguleringene.

– Nesten 30 prosent av befolkningen bor i delstater som er med i koalisjonen som har vedtatt å innføre karbonskatt. Så vi kan fortsatt gjøre betydelige fremskritt, selv om det føderale lederskapet er fraværende, sier han.

Mann trekker spesielt frem California-guvernør Jerry Brown som en ledestjerne i kampen mot Trumps klimapolitikk.

Fakta

Parisavtalen

- Global klimaavtale vedtatt i Paris 12. desember 2015.
- Formålet er å holde den globale oppvarmingen under 2 grader og prøve å begrense temperaturøkningen til 1,5 grader.
- Over 180 land har overlevert frivillige nasjonale utslippsmål til FN.
- Målene skal etter planen oppdateres hvert femte år.
- Rike land skal innen 2020 skaffe til veie minst 100 milliarder dollar årlig til klimatiltak i fattige land.
- Avtalen trådte formelt i kraft fredag 4. november 2016.

Kilder: FNs klimakonvensjon, NTB

– Han er en helt. Jeg kjenner ham personlig og kan gå god for at han er dedikert til å gjøre alt han kan for at California, verdens sjette største økonomi, leder an i overgangen fra fossile brennstoff til fornybar energi, sier Mann.

Michael E. Mann regnes som en av USAs ledende klimaforskere.

En kjempesjans for Kina

Direktør på Bjerknessenteret Tore Furevik tror en amerikansk tilbaketrekning fra Parisavtalen kan gjøre Kina til en enda viktigere global aktør.

– Det er først og fremst næringsliv og teknologi som nå driver det grønne skiftet. Kina har investert enormt, og India har signalisert at de vil følge på, sier professoren.

Kina og EU bekreftet i går at de står ved sine forpliktelser i Parisavtalen, ifølge Associated Press. En EU-talsmann sier til nyhetsbyrået at Kina og EU vil legge frem detaljer for hvordan de skal møte forpliktelsene på et felles møte i Brussel i morgen.

Verden kan nå endelig slutte

å vente forgjeves på at USA skal lede an i klimakampen, sier australske Kemp. Forskeren trekker frem Merkels kommentarer om at Europa nå må stå på egne ben.

– Dette er en stor sjans for Europa og Kina til å vise at de kan ta ansvar og lede verden i riktig retning. Det er en stor mulighet for Kina til å bli en virkelig supermakt for fremtiden, sier forskeren, som tidligere har argumentert i tidsskriftet Nature Climate Change for at det er bedre med USA utenfor Parisavtalen.

Han tror heller ikke andre land vil følge Trumps eksempel.

– Jeg tror ingen land vil følge en leder som Trump, inn i villmarken bare for å slippe å avgi et løfte om klimatiltak hvert femte år, sier Kemp.

– For USA vil det derimot ha større konsekvenser. De tar et massivt steg tilbake.

Frykter samarbeidsklimaet

Forskningsleder ved Cicero, Steffen Kallbekken, har fulgt forhandlingene med klimaavtalene tett siden 2009. Han frykter at det kan få negative konsekvenser dersom Trump trekker USA ut.

– Jeg frykter for samarbeidsklimaet fremover. Fattige land må ha tillit til at rike land vil bære sin del av byrden, og denne tilliten kan bli svekket dersom USA trekker seg. Det kan gjøre at den nødvendige opptrappingen stanses, sier Kallbekken.

Mange er redde for at Trump skal sette i gang en dominoeffekt, der flere andre land også begynner å trekke seg. Professor Michael Oppenheimer sier til The New York Times at USAs uttrekning «er nødt til å få en dominoeffekt», og nevner India, Malaysia og Indonesia som mulige etterfølgere.

Det vil være en politisk katastrofe og veldig kortsiktig dersom USA trekker seg ut, sier professor Raymond Bradley ved University of Massachusetts.

– Likevel fører mange av de største delstatene, inkludert California, Massachusetts og Washington, sin egen klimapolitikk. Det gjør også store byer og selskaper, så det er ikke sikkert det vil bety så mye for USAs totale utslipp, sier Bradley.

I motsetning til Oppenheimer har ikke Bradley tro på en dominoeffekt. Andre land, som Kina

og Europa, vil ta styringen, mener han. Han påpeker at Indias statsminister Narendra Modi sa i Tyskland i går at det ville være «moralsk kriminelt» ikke å gjøre noe med klimaendringene.

Må kompensere økonomisk

Et av problemene dersom USA forlater Parisavtalen, er at landets betydelige økonomiske støtte også vil fordufte. Trump har allerede signalisert at han vil kutte kraftig i bidragene, men det vil likevel merkes, sier Kallbekken.

– I København i 2009 ble det besluttet at de rike landene skulle bidra med 100 milliarder dollar innen 2020. Pengene skulle gå til å redusere utslipp og kompensere fattige land for kostnadene ved å legge om til mer klimavennlig energi, forklarer forskeren.

Mesteparten av pengene sluses gjennom FNs grønne klimafond. Kallbekken frykter at fattige land blir usikre på om de vil bli kompensert for å gjøre endringer, dersom USA trekker seg ut.

– Verst for USA

Det vil være svært beklagelig dersom USA trekker seg fra avtalen,

men det behøver ikke ha så stor betydning for det globale klimaet. Det mener to av verdens fremste klimaforskere, direktør på Bjerknessenteret Tore Furevik og professor ved UiB Eystein Jansen.

– Det er synd at man i verdens fremste forskningsnasjon ikke forholder seg til kunnskap. Men hvis avtalen fortsetter med de andre landene, trenger det ikke ha så stor praktisk betydning, sier Jansen, som har vært medlem av FNs klimapanel.

Furevik berømmer tidligere president Barack Obamas arbeid på feltet.

– Obama fikk gjort mye, spesielt i sin siste periode. Han fikk også på plass en avtale med Kina før klimamøtet i Paris, sier Furevik.

Et USA som står utenfor Parisavtalen, kan svekke landets globale innflytelse og få økonomiske konsekvenser for amerikansk næringsliv, mener Furevik.

– Det grønne skiftet kommer uansett, og toget går fort. Dette kan umulig være noe store, amerikanske bedrifter støtter, sier UiB-professoren.

Se også leder, side 2